

BOPHELO BO BOTLE

Tlilini e ntjha motseng wa Ga-Thaba

Pela ho ahuwa

Morao a ho ahuwa

Tlilini ya kgale ya Soetfontein (ho le letshehadi) e tla emelwa ke tlilini e sa tswa ahuwa (ho le letona) e nang le disebediswa tsa maemo a hodimo.

Albert Pule

Tlilini e ntjha e fetotse maphelo a batho haholo motseng wa Ga-Thaba, Limpopo.

Tlilini ya Soetfontein, e qadileng ho sebetsa ka 1971, e ne e na le kamore tse pedi feela tsa ho hlahlobela, kamore ya ho pepisetsa le kamore e sebetsang e le khemisi le ho bolokela disebediswa.

Ha re fetela pele ho 2015, setjhaba sa motse wa Ga-Thabaha jwale se na le tlilini e ntjha e tla fepela malapa a fetang a 800 motseng ona.

Tlilini e ena e ntjha e tlatselisa lenaneng la maokelo a profense. Badudi ba profense ena ba na le ditlilini tse 444, dibaka tsa thuso ya bophelo bo botle tse 26, dipetlele tse 30 tsa setereke, dipetlele tse hlano tsa mabatowa, dipetlele tse tharo tse ikgethileng, dipetlele tse pedi tsa thupello. Tlilini ya Soetfontein e na

le kamore tse nne tsa ho hlahlobela, kamore ya tshohanyetso, kamore ya ho thoba maikutlo (bakeng sa bobedi tsitsipano le HIV le Aids), phaposi ya ho behisetsa e nang le karolo tse tharo (boemo ba pele, kamore ya ho pepisetsa le kamore ya tlhaho ya lesea), kamore ya dilakane le ya ho hlahloba bakudi.

Hape e na le baoki ba supileng ba rupeletsweng maamong a hodimo, baoki ba bang ba babedi ba santseng ba ithuta le mothusi a le mong wa baoki.

Tlilini ena e ahilwe ke Lefapha la Bophelo bo Botle la Limpopo mme e tla tswela batho ba Ga-Thaba molemo bakeng sa ditshebeletso tsa bophelo bo botle.

Qalong lefapha le ne le beheletse ka thoko R11 milione bakeng sa ho aha Tlilini ya Soetfontein empa la sebedisa R15.2 milione ka ho aha tlilini ena.

Ha e sa le e butswa ke Mmesa, Tlilini ya

Soetfontein e behisitse masea a 18.

"Ke ikutlwa ke le motlotlo ho tsamaya sebakeng sena se setjha mme se tla thusa rona basebeletsi ba tsa bophelo bo botle hore re thuse setjhaba ka botlalo," ho tjholo Mooki wa moprofesanele Anna Motimele pulong ya semmuso ya tlilini ena.

Tlilini ena e ile ya bulwa semolao ke Setho sa Lekgotla la Phethahatso la Bophelo bo Botle la Limpopo Ngaka Phophi Ramathuba ya itseng o tshepa hore e tla tlisa molemo le phetoho maphelong a batho.

"Ke tshepa hore tlilini ena e tla ba qalo ya ntho tse ntle motseng ona. Ke sena seo re se bolelang ha re bua ka phano ya ditshebeletso.

"Ha re batle taba ya hore motho a tle tlilining a tswerwe ke sefuba a be a fuwa Panado, jwaloka ha e ka Panado e phekola mafu ohle," ho tjholo Setho sa Lekgotla la Phethahatso Phophi.

Lefapha la Limpopo la bophelo bo botle le fana le ho laola ditshebeletso tse felletseng tsa bophelo bo botle bakeng sa setjhaba. Dibaka tsa kokole tsa profensi di netefatsa hore baahi ba profensi ba fumana thuso ya kokole.

Ho Johana Malahlela ya dilemo di 44 pulo ya tlilini ena e tla mo bolokela tjelele ha a isa mora wa hae ho ya hlahlojwa.

"Hona le nako tseo ke neng ke sebedisa tjelele e ngata ho isa mora wa ka tlhahlobong. Ke ne ke tlameha ho ya Mankweng kapa Polokwane mme ka nako e nngwe ke sebedisa R300 ho ya moo.

"Ha jwale ke itsamaela ho tloha ha ka ho ya tlilining mme mora ka o tla hlokomelwa," ho tjholo mme enwa wa bana ba babedi.

Kgabo Manamela ya dilemo di 55 eo lelapa

MAOKELO A PROFENSE YA LIMPOPO

- ditlilini tse 444
- dibaka tsa thuso ya bophelo bo botle tse 26
- dipetlele tse 30 tsa setereke
- dipetlele tse hlano tsa mabatowa
- dipetlele tse tharo tse ikgethileng
- dipetlele tse pedi tsa thupello.

la hae le tlwaetseng tlilini yane ya kgale dilemong tse mashome o dumellana le Malahlela. O thabetse moaho ona o motjha.

"Tlilini ena e ntjha e tla thusa haholo, batho ba seng ba tsofetse ba sa kgoneng ho hahlaulela Polokwane," o tjholo jwalo.

Monnga motse Morena Maisha Molepo III o kopile setjhaba hore se se tjhese tlilini ha se na le ditlilebo kgahlanong le mmuso.

"Tlilini ena ha se ya batho bana," o tjho a supa Setho sa Lekgotla la Phethahatso le bakgethwa ba hae.

"Ke ya rona batho ba Ga-Thaba, mme ha ke batle ho bitswa hosane, ke bolellwe hore le e tjhesitse hobane le sa thabele tshebeletso tsa mmuso.

"Ha le ka etsa jwalo, ke tla bitsa mapolesa mme ba e tjhesitseng ba tla tshwarwa, ba kwallwe nako e telele," o tjho jwalo a bile a opelwa mahofi.

Manxili e fumana tlilini ya maemo

Moporesidinte Jacob Zuma, mona o bonwa le mofumahadi wa hae Tobeka Madiba-Zuma pulong ya Tlilini ya Manxili e Nquthu, KwaZulu-Natal. Tlilini ena e tlisitse ditshebeletso tse betere tsa bophelo bo botle setjhabeng.

Thandeka Ngobese

Tlilini e ntjha ya maemo e bitsang R20 milione ya Manxili e Nquthu, KwaZulu-Natal, e tla tlisa thuso e hlokalahalang motseng wa mahae o nang le batho ba 13 000.

Nakong e fetileng, setjhaba sena se ne se emela tlilini ya sepalangwang e neng e tla kwano hang ka kgwedi kapa badudi ba ne ba tsamaya bolelele ba dikhilomitara tse 10 ho ya Tlilining ya Mangeni, hangata ka

maoto, ho fumana tshebeletso ya bophelo bo botle. Tlilini ena ya sepalangwang e ne e tloha sepetleleng se sehlo sa Charles Johnson Memorial Hospital, se bohole ba dikhilomitara tse 62.

Setho sa setjhaba Maqili Buthelezi o re e ne e re ha a ka fetwa ke letsatsi la ho ya tlilining ya sepalangwang, o ne a sebedisa R54 ho ya lata meriana Sepetleleng sa Charles Johnson Memorial.

"Tlilini ena e ntjha eo re e fuweng ke mmuso wa rona e tla re thusa haholo mme

re leboha ho menahane," o tjholo jwalo.

Badudi ba KwaZulu-Natal ba fumana ditshebeletso tsa bophelo bo botle dipetleleng tsa porofensi tse 72, dikholeje tse 25 tsa thupello ya baoki le ditsi tsa bophelo bo botle tse 18.

Tlilini ya Manxili, e sa tswa bulwa semmuso ke Moporesidinte Jacob Zuma, e tsamaellana le maemo mmuso a Operation Phakisa, a ho ba "Tlilini e Phethahetseng", e qobellehang ho fana ka ditshebeletso tse tswileng matsoho tse latelang maemo bohlokwa a naha a bophelo bo botle.

Pulong ena hape ho ne ho tile le Motlatsaletona la tsa Bophelo bo Botle Ngaka Joe Phaahla, Setho sa Lekgotla la Phethahatso sa KwaZulu-Natal sa tsa bophelo bo botle Ngaka Sibongiseni Dhlomo, Ditho tsa Komiti ya Phethahatso ya KwaZulu-Natal ya tsa Bophelo bo Botle, le baemedi ba Lenane le Kopanetsweng la Matjhaba la HIV le Aids (UNAIDS), Bomajoro, Makhanselara le Marena.

Tlilini ena e tla ntlafatsa diteko tsa mmuso tsa ho lwantsa mafu, a kenyeletsang phetsetsano ya HIV le Aids, ditswawetso tsa TB le ho hlokalahala ha mme le lesea Seterekeng sa uMzinyathi.

Motlatsa Letona Phaahla o ile a re pulong ena, lefapha le phethahatsa taelo ya Moporesidinte Zuma ya ho latela Morero wa Ntshetsopele ya Naha, o reng, hore Aforika Borwa e tswelapele, dibaka tsa mahae di tlameha ho ntshetswapele jwaloka tsa ditoropong.

"Maikemisetso a Morero wa Inshoreense ya Setjhaba ya Bophelo bo Botle o ke se fihlellwe ha re sa netefatse hore ditsi tsa bophelo bo botle tsa mahaeng di ya ntlafatswa, le ho re ke tsa maemo a hodimo," ho tjholo Motlatsaletona Phaahla.

Tlhokomelo ya profensi ya bophelo bo botle e fapana ho tloha ho ya mantlha, ho ya dipetleleng tsa profensi. Dibaka tsena ha

di fane ka thuso ya bophelo bo botle feela, empa le di kholeje tsa booki di bolela hore ditshebeletso tsa setjhaba tsa bophelo bo botle di ka ntlafala ha ho ntse ho rupellwa baoki ba batjha.

Kaho ya Tlilini ya Manxili ke ditlamorao tsa selekane pakeng tsa Lefapha la Bophelo bo Botle, Letlole la Tobeka Madiba-Zuma le setjhaba.

Ke R20 milione kaofela e sebedisitsweng kahong ya Tlilini ya Manxili. Lefapha la Bophelo bo Botle le kentse letsoho ka R16 203 474. 41 bakeng sa tlilini le baahi, ha fenetjha le disebediswa bakeng sa porojeke

MAOKELO A PROFENSE YA KWAZULU-NATAL BA NA LE

- dipetlele tsa porofensi tse 72
- dikholeje tse 25 tsa thupello ya baoki le
- ditsi tsa bophelo bo botle tse 18.

eo kaofela di bitsitse R1 624 219. 87. Letsholo la Tobeka Madiba-Zuma lona le fane ka R2 milione.

Motlatsaletona Phaahla hape o ile a ikanela ho netefatsa hore tlilini ena e boloka maemo a mantlha a bophelo bo botle, a qobellang bohleweki, taolo ya ditshwaetso, ho fokotsa mela e melelele, ho fumaneha ha meriana le ditlhoko tse ding, tshireletso le polokeho ya basebetsi le bakudi, mmoho le basebetsi ba tshwarang bakudi hantle.

Haesale Tlilini ya Manxili e qala ho sebetsa ho abuwe dikgohlopo tse 72 100 tsa banna mme bakudi ba 107 ba fumane ditshebeletso tsa thero ya malapa.

Tlilini ya Manxili Clinic e fana ka tshebeletso tsa bophelo bo botle tse kang tlhokomelo ya baimana, diteko tsa mofetshe wa setho sa sesadi le Lefuba, diteko tsa HIV le ho thojwa maikutlo.

